

Decizia nr. 193 din 05.02.2019
privind amendarea cu 10.000 lei a S.C. REALITATEA MEDIA S.A.
București, Șos. București-Ploiești nr. 172-176, corp A, et. 3, cam. 5, sector 1
C.U.I. 14080700
Fax: 0372124503, 0372124822;

- pentru postul de televiziune REALITATEA TV

Întrunit în ședință publică în ziua de 05 februarie 2019, Consiliul Național al Audiovizualului a analizat raportul de monitorizare, întocmit în baza sesizărilor nr. 10855/14.12.2018, 940/01.02.2019, cu privire la emisiunea „Talk News”, difuzată în data de 04.12.2018, de postul REALITATEA TV.

Postul de televiziune REALITATEA TV aparține S.C. REALITATEA MEDIA S.A. (licența audiovizuală nr. S-TV 30.8/27.03.2001 eliberată la 30.04.2013 și decizia de autorizare nr. 447.2-2/25.10.2011 eliberată la 30.04.2013).

În urma analizării raportului de monitorizare și a vizionării înregistrărilor, membrii Consiliului au constatat că radiodifuzorul S.C. REALITATEA MEDIA S.A. a încălcat prevederile art. 67 din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare (Codul audiovizualului).

Potrivit dispozițiilor invocate, în exercitarea dreptului lor de a-și exprima opinii sau puncte de vedere în legătură cu subiecte de interes public, prezentatorii și moderatorii trebuie să asigure o separare clară a opiniilor de fapte și nu trebuie să profite de apariția lor constantă în programe într-un mod care să contravină exigențelor de asigurare a imparțialității.

În fapt, în data de 04.12.2018, în intervalul orar 19.00-21.00, postul REALITATEA TV a difuzat emisiunea „Talk News”, moderată de Denise Rifai. În cadrul acestei ediții a fost analizat subiectul referitor la un presupus proiect de lege privind autonomia, inițiat de UDMR.

Redăm din raportul de monitorizare

„Invitați: Cornelia Lalu- avocat; Robert Turcescu- PMP, Tanczos Barna-UDMR, Stelian Ion-USR,

Titluri: **PROIECT CONTROVERSAT ÎN PARLAMENT; PROIECT BOMBĂ DE LA UDMR; MAGHIARII INSISTĂ CU AUTONOMIA**

Începând cu ora 20:10 în studio, a fost analizat subiectul referitor la *proiectul de lege inițiat de UDMR.*

„S1 (rep.11:15-13:00, sel. 4-20) Moderatoarea: **Dumneavoastră am văzut că nu vă plictisiți deloc, aveți treabă multă, multă și mult interes pentru pământul României, dar discutăm pe rând. Nu pot să nu vă întreb, m-aș simți eu prost să nu vă iau..**

Tanczos Barna: *Pământul nu este al României este al cetățenilor din România. Pământul este deținut de persoane fizice sau juridice, cetățeni.*

Moderatoarea: *Și de stat. Pământul este al statului român.*

Tanczos Barna: *Aveți vreo informație că am făcut un proiect de lege...*

Moderatoarea: *Noi avem Constituția, să știți. Știți, creștin ortodocși cu Biblia, românii cu Constituția.*

Tanczos Barna: *Dacă spuneți că avem un interes pentru pământul României trebui să demonstrați cu ceva. Pentru noi nu este niciun act normativ, nici măcar propunere din partea UDMR care să vizeze așa ceva.*

Moderatoarea: *Bun.*

Tánczos Barna: *Nu pot să fac un comentariu serios.*

Moderatoarea: *Glumeț, dar nu serios. Glumeț*

Tánczos Barna: *În primul rând nu cred că sunt de acord totuși cu cine a zis că l-au cumpărat pentru dânșii sau pentru dânsele. Da, probabil că sunt cadouri. Și dacă o să urmăriți în lunile ianuarie, februarie, martie aceste achiziții la guvern și la camere...la unguri nu o să dea.*

Moderatoarea: *De ce ?*

Tánczos Barna: *Nu știu...Am vrut să zic că dacă urmăriți aceste achiziții o să mai fie. Pentru că vine președinția și președinția impune un standard de protocol și care o să însemne cheltuieli. Unele la prima vedere aberante....*

S2 (rep.18:40-19:45, sel.4-20) Moderatoarea: Dumneavoastră spuneți, faceți trimitere la Constituția României. Dumneavoastră nu faceți apel la Constituția României care spune că România este un stat unitar, suveran, independent și indivizibil.

Tánczos Barna: *Și va rămâne așa. Autonomia nu are nicio legătură nici cu segregarea.*

Moderatoarea: *Autonomia se bate în cap cu ideea de unitar indivizibil.*

Tánczos Barna: *Nu se bate cap în cap în niciun caz pentru că dacă citiți DEX-ul, dacă citiți DEX-ul că am auzit că s-a invocat DEX-ul adineaori, eu pot să vă dau citat din DEX, ce înseamnă autonomie.*

Moderatoarea: *Vă rog, dați-mi citat din ce doriți dumneavoastră.*

Tánczos Barna: *Deci, încă o dată, revenim la Alba Iulia și la Declarația de la Alba Iulia. Acele principii au izvorât din conviețuirea mai multor națiuni și acea deplină libertate a fost proclamată tocmai pentru că așa simțea și românul, și sasul, și ungurul, și polonezul, și evreul, și toți și era o chestiune normală. Decenii întregi minoritățile naționale din România nu au avut parte de acesta deplină libertate.*

Moderatoarea: *Bun.*

S3 (rep.29:18-30:11, sel.4-20) Moderatoarea: Dumneavoastră ca vorbitor nativ de limba maghiara ne traduceți nouă limba română care pentru noi limba română este limba noastră nativă, ce înseamnă cuvintele din limba noastră?

Tánczos Barna: *Nu, nu. Am spus pentru dânșul înseamnă ceva pentru mine înseamnă altceva.*

Moderatoarea: *Eu v-am întrebat altceva domnule Tánczos. Dumneavoastră ca etnic maghiar, vorbitor în primă instanță de limbă maghiară îmi traduceți mie în limba română ce vorbim noi între noi în limba română?*

Tánczos Barna: *Nu, și vă răspund necodat. Am zis că pentru mine a te administra înseamnă o formă de autonomie. Pentru dânșul înseamnă altceva.*

Moderatoarea: *Colegul meu, domnul Stelian Ion, colegul meu de platou vă spune așa: că în această Rezoluție a Adunării Naționale de al Alba Iulia de la 1 Decembrie nu există termenul de autonomie. Dar nu există, înțelegeți? Iar dumneavoastră ne traduceți cu alte cuvinte, că vorbiți nativ o altă limbă decât cea română, ne traduceți nouă în țara noastră, în limba noastră...*

Tánczos Barna: *Eu vă spun ce înseamnă pentru mine.*

Moderatoarea: *Am înțeles. Este bine. Voiam doar să înțeleg. E bine.*

S4 (rep.34:50-38:50, sel.4-20) Robert Turcescu: De ce nu spuneți domnule Tánczos pentru că lumea nu știe în România. O știu românii puțini care mai trăiesc în zonele respective că dacă nu vorbești limba maghiară astăzi în zonele despre care vorbim acum noi nu-ți găsești loc de muncă. Nu, nu, nu, așa este.

Tánczos Barna: *Nu vreau să repet ce am zis, este cea mai mare...*

Robert Turcescu: *Măine promit că vă trimit zeci de mesaje de al români care trăiesc în zonele respective..*

Tánczos Barna: *Pot să vă aduc o sută cu unguri care spun că nu găsesc loc de muncă pentru ca sunt discriminați.*

Robert Turcescu: *Unde?*

Tánczos Barna: *În Alba, în Bihor sau în alte locuri unde pot să spun că sunt discriminați.*

Robert Turcescu: *De ce, că nu vorbesc limba română?*

Tánczos Barna: *Pentru că sunt unguri. Așa cum duceți dumneavoastră o sută o să aduc și eu o sută de mesaje, dacă ne batem în mesaje.*

Robert Turcescu: *Spun din nou, dacă luăm tot ce s-a întâmplat numai în ultimii zece ani de zile în România, de fiecare dată ați făcut astfel de dresuri. Sigur, aveți politica aceasta a pașilor mărunți. Nu vă iese azi, vă iese mâine sau poimâine sau prindeți pe unul și-i prindeți degetele în ușa.*

Moderatoarea: *Bun dar aveți speranțe că acum o să iasă ceva din proiectul ăsta?*

Robert Turcescu: *Devine sulfuros ceea ce faceți!*

Tánczos Barna: *Noi am dori ca această idee de a organiza județele sau a le da posibilitatea să se asocieze și să facă regiuni de dezvoltare să fie susținută de toată clasa politică.*

Moderatoarea: *Bun și proiectul dumneavoastră practic s-ar putea muta în toată țara, adică orice altă comunitate. Orice județ să se rupă de conducerea centrală.*

Robert Turcescu: *Denise Rifai Clujul, Aradul și Oradea au anunțat acum câteva săptămâni că pentru a atrage mai ușor fonduri europene și așa mai departe au făcut un soi de.., s-au unit. Nu au avut nevoie de nicio lege în plus. A fost voința primarilor în toată povestea asta. Prin urmare nu-l împiedică nimeni pe primarul de la Covasna cu președintele Consiliului Județean și așa mai departe să facă astfel de asocieri pentru a atrage fondurile europene.*

Tánczos Barna: *De acord. Pentru că un fenomen natural se poate legifera.*

Robert Turcescu: *Ei vor o lege. De ce? Pentru că asta este o chestiune pe criterii etnice. Ai asta nu se poate. Nu se poate domnul Tánczos Barna. Nu se poate.*

Tánczos Barna: *Nu se poate din punctul dumneavoastră de vedere.*

Moderatoarea: *Dar din punctul cui de vedere s-ar putea?*

Robert Turcescu: *Și dacă -l vezi pe Dragnea cu pantalonii în vine nu o să se poată.*

Moderatoarea: *O secundă, din punctul cui de vedere s-ar putea?*

Tánczos Barna: *Să revenim la ideea de bază. Se va face în momentul în care clasa politică și partidele politice vor vota.*

Moderatoarea: *Să știți că noi, cei din platou cu dumneavoastră vă înțelegem la propriu în limba română, noi înțelegem ce ne spuneți. Pare că va adresați nouă...*

Robert Turcescu: **Soha, niciodată.**

Moderatoarea: *Într-un sens în care noi nu am înțelege.*

Robert Turcescu: **Soha, soha, soha, soha.**

Cornelia Lălu: **Aoleooo am ajuns să vorbim maghiară.**

Moderatoarea: **Nem tudom.**

Robert Turcescu: **Autonomia pe criterii etnice soha. Țineți-o minte.**

Moderatoarea: *Bun.*

Stelian Ion: *Dar aș vrea să ne explice de ce pe criterii etnice. De ce? Sunt mai speciale față de celelalte minorități?*

Moderatoarea: *Exact, de ce pe criterii etnice?*

Tánczos Barna: *Criteriile etnice, încă o dată, plecând de la Declarația de la 1 Decembrie...*

Moderatoarea: *O secundă.. Deci noi vorbim, suntem cinci oameni, da și domnul, cu respect, îl mai așteptăm pe la noi să tot dialogăm despre România noastră, ne spune că, adică cum, o iau de la capăt. De parcă noi nu am vorbit deloc până acuma și noi nu am înțeles. Noi aștia de prin platou, unde suntem, iaaa!! (moderatoarea s-a aplecat și s-a uitat sub biroul din platou) Să ieșim un pic, poate înțelegem. Măi un DEX îmi aduceți și mie că numai înțeleg limba română. Să mai relaxăm puțin situația. Din tot ce ați propus, tot ce aveți în proiectul asta, ce vă doriți cel mai mult să treacă domnule Tánczos?*

Tánczos Barna: *Proiectul în sine.*

Moderatoarea: *Tot proiectul?*

Tánczos Barna: *În ansamblu, da.*

Moderatoarea: *Intrați cu el la negociere pe părți măcar?*

Tánczos Barna: *Nu. Nu cred. Nu avem de ce.*

S5 (rep.41:50-44:05, sel.4-20) Stelian Ion: **De ce eu dacă mă duc în Harghita trebuie să învăț limba maghiară ca să-mi dau seama când mi se strigă cauza. Am colegi avocați care au fost în instanțe acolo și au pierdut cauza pentru că procesul se derula în limba maghiară și nu înțelegeau nimic și la sfârșit se termina ședința și și-au dat seama că a pierdut termenul. Nu este deloc vizat. Dumneavoastră aveți dreptul dar și obligația să învățați și limba română. Aveți posibilitatea să mergeți la toate instanțele din România și să înțelegeți ce se întâmplă acolo. Cum să mă apuc eu să învăț acum, poate aș învăța. De ce să nu învăț. Am colegi care știu limba maghiară, sunt vecinii noștri, concetățeni.**

Tánczos Barna: *Se vor administra și judeca în limba proprie. Noi am propus ca în aceste instanțe un număr stabilit în funcție de proporția minorităților respective să fie pentru judecătorii vorbitori de limbă maghiară, poloneză, turcă, tătară.*

Moderatoarea: *Dar de ce dacă limba oficială în statul român este limba română?*

Tánczos Barna: *Pentru acele posturi vor da concurs în limba oficială a României.*

Moderatoarea: *Dar de ce?*

Tánczos Barna: *Pentru că suntem minorități naționale recunoscute de Declarația de la Alba Iulia. De aceea.*

Cornelia Lălu: *Dar stați puțin, într-un dosar în care sunteți dumneavoastră de origine maghiară și eu de origine română. În ce limbă se va desfășura cauza?*

Tánczos Barna: *Română.*

Cornelia Lălu: *Domnule aveți dreptul la traducător.*

Moderatoarea : *Domnule Tánczos asta înseamnă că oamenii care au probleme și ajung în instanță să cereți pentru ei să fie judecata în limba maghiară pentru că ei nu vorbesc limba română. Ei nu vorbesc limba română și trebuie să fie judecați în limba maghiară în statul român pentru că ei locuiesc și muncesc într-o țară a cărei limbă refuză să vorbească.*

Tánczos Barna: *Nu scrie așa ceva. Nu scrie așa ceva.*

Stelian Ion: *Eu vă zic ce se întâmplă acum nu ce o să se întâmple peste.. Eu vă zic ce se întâmplă acum pe legea actuală.*

Moderatoarea: *Faptul că nu scrie nu înseamnă că nu putem citi printre rânduri.*

Tánczos Barna: *Judecata se desfășoară în limba română. ,,*

În urma analizării raportului de monitorizare și a vizionării înregistrării, membrii Consiliului au constatat că emisiunea „Talk News” din 04.12.2018 a fost difuzată cu încălcarea art. 67 din Codul audiovizualului, potrivit căruia în exercitarea dreptului lor de a-și exprima opinii sau puncte de vedere în legătură cu subiecte de interes public, prezentatorii și moderatorii trebuie să asigure o separare clară a opiniilor de fapte și nu trebuie să profite de apariția lor constantă în programe într-un mod care să contravină exigențelor de asigurare a imparțialității.

Membrii Consiliului au constatat că, în contextul temei despre un presupus proiect de lege privind autonomia, inițiat de UDMR, moderatoarea nu a asigurat o dezbatere imparțială și cu o separare clară a opiniilor de fapte, așa cum avea obligația legală în temeiul normei invocate. Astfel, s-a constatat că modul în care s-a exprimat și atitudinea adoptată de moderatoarea față de invitatul său, domnul Tánczos Barna, care susținea proiectul de lege discutat, a condus la desfășurarea emisiunii cu încălcarea principiului imparțialității informării, mai ales că subiectul era unul controversat și de interes public. În concret, Consiliul a considerat că moderatoarea Denise Rifai nu și-a lăsat invitatul să vorbească și i s-a adresat „pe un ton agresiv”, iar „rolul moderatorului nu e de a ataca și de a avea acest ton foarte agresiv”.

În acest sens, redăm din raportul de monitorizare, câteva exemple de reacții ale moderatoarei: „Dumneavoastră ca vorbitor nativ de limba maghiară ne traduceți nouă limba română care pentru noi limba română este limba noastră nativă, ce înseamnă cuvintele din limba noastră?” „De ce nu spuneți domnule Tánczos pentru că lumea nu știe în România. O știu românii puțini care mai trăiesc în zonele respective că dacă nu vorbești limba maghiară astăzi în zonele despre care vorbim acum noi nu-ți găsești loc de muncă. Nu, nu, nu, așa este.” „Dumneavoastră spuneți, faceți trimitere la Constituția României. Dumneavoastră nu faceți apel la Constituția României care spune că România este un stat unitar, suveran, independent și indivizibil.”

De asemenea, membrii Consiliului au mai considerat că moderatoarea nu a asigurat echilibrul necesar al opiniilor, în condițiile în care ceilalți participanți aveau un punct de vedere contrar celui al invitatului maghiar, dar convergent cu cel exprimat de moderatoarea, cu vehemență și fără asigurarea unei distincții clare între fapte și opinii, astfel încât dezbateră a fost „profund dezechilibrată”.

Or, asigurarea informării corecte a publicului și a pluralismului opiniilor pot fi garantate doar prin respectarea prevederilor legale citate.

Consiliul consideră că prezentarea unor subiecte de actualitate, cu implicații în plan social, economic și politic, cum era și cel dezbătut despre un presupus proiect de lege al UDMR privind autonomia, trebuie făcută cu respectarea unei informări obiective, printr-o prezentare echidistantă și echilibrată a opiniilor părților implicate în dezbateră.

În analizarea emisiunii, Consiliul a mai avut în vedere că libertatea de exprimare are ca scop principal asigurarea posibilității formării opiniei altor persoane prin expunerea propriilor idei și convingeri, iar în condițiile în care moderatorul este cel care fixează limitele discuțiilor în abordarea subiectelor emisiunii, și constituie un reper, un lider de opinie și comportament pentru participanții la emisiune, acesta este obligat să aibă o atitudine neutră, imparțială, conformă dispozițiilor legale.

Libertatea de exprimare este un drept fundamental al omului, însă radiodifuzorii trebuie să țină cont și de faptul că acest drept nu este absolut. Consiliul apreciază că libertatea de exprimare, ca principiu fundamental al statului de drept, este temelia principiilor morale și presupune respectarea normelor de drept interne și internaționale care garantează tuturor persoanelor dreptul de a se manifesta potrivit propriilor opțiuni în relațiile cu ceilalți membri ai colectivității, cu condiția ca alți membri ai societății să nu fie lezați. Curtea Europeană a stabilit, de asemenea, că articolul 10 din Convenție nu protejează numai substanța ideilor exprimate, dar și modul în care acestea sunt exprimate, precum și regula potrivit căreia “dacă libertatea de opinie nu poate fi limitată, exprimarea opiniei poate forma obiectul unei limitări, fie și pentru respectarea drepturilor aparținând altor subiecte de drept.

S-a stabilit, de asemenea, că orice drept fundamental, consacrat ca atare de norme juridice interne sau internaționale, are caracter legitim numai în măsura în care este exercitat cu bună credință, în limite rezonabile, cu respectarea drepturilor și intereselor în egală măsură ocrotite ale celorlalte subiecte de drept.

În privința libertății de exprimare, atât Curtea Constituțională a României, cât și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au statuat că între exercițiul dreptului la liberă exprimare, pe de o parte, și protecția intereselor sociale și ale drepturilor individuale ce aparțin altor persoane, pe de altă parte, trebuie să existe un echilibru, în caz contrar, abuzul în exercitarea libertății de exprimare implică necesitatea răspunderii juridice.

În acest sens, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, în Rezoluția nr. 1003/1993 cu privire la etica jurnalistică, precizează că presa este obligată să se supună unor principii etice, ferme, prin care se garantează libertatea de exprimare și dreptul fundamental al cetățeanului de a primi informații corecte și opinii sincere.

Având în vedere aspectele constatate, ținând cont de criteriile legale de individualizare a sancțiunii prevăzute la art. 90 alin. (4) din Legea audiovizualului, membrii Consiliului au propus amendarea radiodifuzorului cu suma de 10.000 lei.

Supusă la vot, propunerea de sancționare a fost adoptată cu respectarea condițiilor de legalitate prevăzute de art. 15 din Legea audiovizualului.

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (1) și (3) din Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare,
Consiliul Național al Audiovizualului adoptă următoarea

DECIZIE:

Art. 1. Radiodifuzorul S.C. REALITATEA MEDIA S.A. (licența audiovizuală nr. S-TV 30.8/27.03.2001 eliberată la 30.04.2013 și decizia de autorizare nr. 447.2-2/25.10.2011 eliberată la 30.04.2013 pentru postul REALITATEA TV) **se sancționează cu amendă în cuantum de 10.000 lei** pentru încălcarea prevederilor art. 67 din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 2. În conformitate cu prevederile art. 93 alin. (3) din Legea audiovizualului, prezenta decizie poate fi atacată direct la secția de contencios administrativ a curții de apel, fără a fi necesară formularea unei plângeri prealabile, în termen de 15 zile de la comunicare.

Art. 3. Potrivit dispozițiilor art. 93¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare, radiodifuzorul are obligația de a transmite, în următoarele 24 de ore de la comunicare, sonor și vizual, de cel puțin 3 ori, în intervalul orar 18.00-22.00, din care o dată în principala emisiune de știri, următorul text:

„Consiliul Național al Audiovizualului a sancționat cu amendă de 10.000 lei postul REALITATEA TV, deoarece, în emisiunea „Talk News” din 04.12.2018, în contextul temei despre un presupus proiect de lege inițiat de UDMR, prin atitudinea adoptată de moderatoare nu a fost asigurată o dezbatere imparțială și cu o separare clară a opiniilor de fapte, ceea ce contravine art. 67 din Codul audiovizualului.

Potrivit prevederilor invocate, în exercitarea dreptului lor de a-și exprima puncte de vedere în legătură cu subiecte de interes public, prezentatorii și moderatorii trebuie să asigure o separare clară a opiniilor de fapte și nu trebuie să profite de apariția lor constantă în programe într-un mod care să contravină exigențelor de asigurare a imparțialității.”

Vă atragem atenția că textul nu poate fi difuzat în calupuri de publicitate.

VICEPREȘEDINTE INTERIMAR,

MARIA MONICA GUBERNAT

Serviciul juridic și reglementări,

Șef serviciu Dumitru Ciobanu